

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ :

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ — ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1934

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» — ΣΤΑΔΙΟΥ 46Α
ΑΘΗΝΑΙ

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

με στὸ Ζαρίφειο Διδασκαλεῖο, ξέραμε ἀπ' ἔξω κι' ἀνακατωτὰ τὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς Ἀθήνας, ἐνῶ τῆς Σόφιας τ' ἀγνοούσαμε. Ἀκόμα καὶ τὸ μάθημα τῆς βουλγαρικῆς γλώσσας μᾶς ἦταν ἀγγαραία. Δὲν ἦταν στενοκέφαλος, ἀλλ' ἀπλὸς καὶ καθαρὸς σωβινισμὸς, ποὺ τὸν πότιζε ἡ ἐποχὴ κι' ἡ ἐξέλιξη τῶν πολιτικῶν πραγμάτων στὴ Βαλκανικὴ.

Δὲν εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος, ἀλλὰ φαντάζομαι ὅτι πρῶτος ποὺ ἐπρόσεξε τὴ βουλγαρικὴ λογοτεχνία εἶναι ὁ πολὺ γνωστὸς δημοσιογράφος Νικ. Ζαρίφης. Αὐτὸς πρῶτος, πρὶν ἀπὸ εἴκοσι πᾶνω κάτω χρόνια, γερῶς δάσκαλος τότε, εἶχε δημοσιεύσει στὴν ἑλληνικὴ ἐφημερίδα τῆς Φιλιππούπολης «Εἰδησεὶς τοῦ Αἵμου», μεταφράσεις διηγημάτων τοῦ Ἑλίν Πελίν.

Τὴ βουλγαρικὴ λογοτεχνία, ἀν' ἐξαιρέσουμε τὰ δημοτικὰ τραγοῦδια—ᾄθλια καὶ βάρβαρα κατασκευάσματα—μποροῦμε νὰ διακρίνουμε σὲ δύο περιόδους: ἀπὸ τὸν Κύριλλο καὶ Μεθόδιο (827—869) ὡς τὸ 1800, κι' ἀπὸ τότε ὡς σήμερα. Στὴν πρώτη περίοδο συναντοῦμε διάφορους μοναχοὺς κι' ἱερωμένους, ποὺ κυρίως ἀσχολήθηκαν μὲ τὴ μετάφραση στὴν παλιὰ βουλγαρικὴ γλῶσσα ἑλληνικῶν ἱερῶν κειμένων ἢ καὶ νομικῶν, χωρὶς νὰ δώσουν καμμιά δημιουργικὴ ἐργασία. Αὐτὴ παρουσιάζεται στὴ δευτέρη περίοδο, στὴν ἀρχὴ μὲ μιὰ πλειάδα ποιητῶν κυρίως, τοὺς Πέτκο Σλαβεΐκωφ, τὸν Ντόμπρι Τσιντούλωφ, τὸν Λιοῦμπεν Καραβέλωφ κι' ἄλλους. Αὐτούς, γεννημένους γύρω στὸ 1820, ἡ ἀποκατάσταση τῆς Βουλγαρίας σ' ἀνεξάρτητο κράτος (1878) τοὺς βρῆκε σ' ἡλικία ὠριμῆ. Κι' ὅ,τι μποροῦσαν νὰ δώσουν τὸ εἶχαν δώσει.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἔδωσαν γενναία ὄθηση στὴ βουλγαρικὴ λογοτεχνία, εἶνε ὅσοι γεννήθηκαν στὶς παραμονές τῆς βουλγαρικῆς ἀνεξαρτησίας κι' ὅλοι οἱ κατοπινοί, δηλ. ἀπὸ τὸ 1840 κι' ἐδῶ. Ἀπ' αὐτούς, οἱ πρῶτοι, μὲ πρωτοπόρους τὸν Χρήστο Μπότσεφ καὶ τὸν Ἰβάν Βάζωφ, καλλιέργησαν κατὰ τὸ πλεῖστο τὸν βουλγαρικὸ πατριωτισμὸ στὰ ἔργα τους. Ὁ Χρήστος Μπότσεφ, γεννημένος τὸ 1848, δάσκαλος κι' ἐπαναστάτης, στὴν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας του, ἐναντίον τῶν Τούρκων, θανατώθηκε ἀπ' αὐτούς τὸ 1876. Ἔτσι, τὸ ἔργο του, ποιητικὸ, εἶναι μικρὸ, ὅμως ὁ θάνατός του γιὰ τὴν πατρίδα τὸν ἔκανε ἐθνικὸ ἥρωα κι' ἐθνικὸ βάρδο.

Ὁ Ἰβάν Βάζωφ, γεννημένος τὸ 1850, εὐτύχησε νὰ ἰδεῖ τὴν πατρίδα του ἐλεύθερη, καὶ φτάνοντας ὡς τὰ 71 χρόνια του, ἄφησε μιὰν ἐργασία μεγάλη, σὰν πολυγράφος ποὺ ἦταν, καὶ μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι κυριάρχησε στὰ βουλγαρικὰ γράμματα μὲ τὸ ποίημα, τὸ διήγημα, τὸ μυθιστόρημα καὶ τὸ θέατρο τόσο, ποὺ νὰ τὸν ποῦνε οἱ Βούλγαροι ἐθνικὸ τους ποιητὴ.

Ἀκολουθοῦν οἱ ποιητὲς Στογιάν Μιχαηλόφσκι, Ἀντρέϊτσιν, Γκρόζεφ, Μπαλαμπίνωφ, Ρακίτιν, οἱ πεζογράφοι Ἀλέκο Κωνσταντίνωφ, συγγραφέας τοῦ γνωστοῦ στὸ ἑλληνικὸ κοινὸ «Μπάε Γκάνιο», Ἀντών Στρασιμίρωφ, Ντόμπρι Νεμίρωφ, Ἑλίν Πελίν, Γκεόργκι Ράϊτσεφ, Νταμιάν Κάλωφ.

Ἀπὸ τοὺς πιὸ νέους ἔχω ὑπ' ὄψη μου ἀρκε-

τούς, τοὺς Νικολαῖ Νόσκωφ, τὸν Σφετοσλάφ Μίνκωφ, τὸν Πάντσο Μιχαηλόφ, τὸν Λιουδμίλ Στογιάνωφ, τὸν Ἑμίλ Κοράλωφ, τὴν Βεσέλα Στρασιμίρωβα, τὸν Κωνσταντίν Πετκάνωφ, τὸν Τιχομιρ Πάβλωφ, «ἐνθουσιώδη λάτρη τοῦ Λουκιανοῦ», ὅπως αὐτοχαρακτηρίζεται, καὶ μερικοὺς ἄλλους.

A. ΑΡΓΗΣ

Συμπλήρωσις βιβλιογραφίας

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἑστία»,

Παρακολούθησα μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὴ μελέτη τοῦ κ. Γιώργου Ν. Καλαματιανοῦ γιὰ τὸν ἀσύγκριτο Ἠπειρώτη, τὸ μεγαλεπήβολο Βηλαρά. Μονάχα, ἡ βιβλιογραφία τοῦ ἀρθρογράφου σας μοῦ φάνηκε κάπως περιορισμένη καὶ δὲ νόμισα ἄσκοπο νὰ σᾶς στείλω τὸ βιβλιογραφικὸ αὐτὸ σημείωμά μου, βασισμένον σὲ πρόχειρες πηγές μου. Γραφήκανε τόσα καὶ τόσα γιὰ τὸ πολύμορφο ἔργο του, ποὺ κι' αὐτὰ τὰ βιβλιογραφικὰ ποὺ προσθέτω ἐγὼ σήμερα εἶναι ἐλάχιστα:

Ἰωάννου Βηλαρά, Μῦθοι, ἐν Παρισίοις 1865.—Κ. Παλαμᾶ, Βηλαράς, Λεξ. Μπαρτ καὶ Χίρστ, τ. Β', σ. 855.—Τοῦ ἴδιου, Γράμματα, 1904, τ. Α', σ. 8 καὶ 185.—Α. Παπαδοπούλου Βρετού, Νεοελληνικὴ Φιλολογία 1853, τ. Β', σ. 246.—Μ. Παρανίκα, Σχεδίασμα, ἐν Κωνίλει 1897, σ. 69.—Σπ. Λάμπρου, Ρήγας, Βηλαράς, Χριστόπουλος (Διαλέξεις περὶ Ἑλλ. ποιητῶν ΙΘ' αἰ.) 1919.—Α. R. R a n g a b é, Précis d'une histoire de la Littérature Néo Hellénique, Berlin 1877, τ. Α', σ. 119.—[Κ. Ἀσωπίου], Τὰ Σούτσεια, 1853, σ. 8.—[Α. Ν. Βερναρδάκη], Ψευδαττικισμοῦ ἔλεγχος, ἐν Τεργέστη 1884, σ. 445 καὶ 449.—Ἐμμ. Ροῖδου, Περὶ συγχρόνου Ἑλληνικῆς Ποιήσεως, 1877, σ. 26 καὶ 28.—Τοῦ ἴδιου, Τὰ Εἰδωλα, 1893, σ. 362 καὶ πέρα.—Τοῦ ἴδιου, Τὸ «Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη», 1913, σ. 17 καὶ πέρα.—Ἰω. Παπαδιαμαντοπούλου, Ὀλίγαι σελίδες ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς μεταξὺ τῶν κ.κ. Ε. Ροῖδου καὶ Α. Βλάχου ἀναφύσεως φιλολογικῆς ἔριδος, 1878, σ. 46.—Φ. Μιχαλοπούλου, Τὰ Γιάννενα καὶ ἡ Νεοελληνικὴ Ἀναγέννησις, 1930, σ. 14 καὶ πέρα.—Τοῦ ἴδιου, Διονύσιος Σολωμός, 1931, σ. 111 καὶ πέρα.—Γ. Χασιώτου, Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἑλλήνου. Ὁ Πτωχοπρόδρομος καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ, 1909.—Κ. Β r u g m a n, Γραφτὴ καὶ δημοτικὴ καὶ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα (μετ. Λέκα Ἀρβανίτη), 1907, σ. 18.—Ἄρ. Καμπάνη, Ἐνας πρόδρομος: Ἰ. Βηλαράς, ἐφημ. «Πρωτῖα», Μάϊος τοῦ 1931.

Μὲ πολλὴ τιμὴ
ΕΥΤΥΧΙΟΣ Γ. ΒΑΓΙΟΝΑΚΗΣ

Τὰ πρότυπα τῆς «Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ»

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἑστία»,

Δυὸ λόγια γιὰ νὰ πληροφορήσω τὸν κ. Γ. Κ. Ζωγραφάκη (βλ. γράμμα του στὴ «Νέα Ἑστία» τῆς 1ης Ἰουλίου, σ. 615) πὼς ὁ Ι. Μαυρογορδάτος ἀναφέρει στὴ μελέτη του καὶ τὸ F'eo Belcari καὶ τὸ Théodore de Bèze, ὅπως δίνει